

Se Panu triviaalikoulu!

□ □ □

yhdessä monien ruotsinkielistenkin kanssa Oulun Suomalaisen Yksityislyseon.

SUOMALAINEN klassillinen lyseo perustettiin ja aloitti 1883. Se jatkoi Yksityislyseon työtä, joka loppui 1890. Siihen vuoteen mennessä oli suomalainen valtionlyseo kiertänyt Rantakadun vanhaan kauppakartanoon, Svendelinin konsulinan taloon, nykyinen osoite Aleksanterinkatu 6. Se sama talo, josta aloitin. Kauppatalosta tuli lyseotalo. Äsken mainittuna vuonna 1890 kävi selväksi, että ruotsinkielisillä lyseolaisilla oli Pokkitörmällä liian iso talo ja suomenkielisillä Rantakadulla liian pieni (talo ei ollut silloin korotettu eikä sillä ollut voimistelusalirakennusta).

KOULUYLIHALLITUS määräsi koulut vaihtamaan taloja, kuin myös tapahtui syksyyn 1890 mennessä. Rantaan siirtyneestä svenska lyceeumista tuli siten ruotsinkielinen realilyseo. Sittemmin siitä tuli sitten Oulun suomalainen keskikoulu.

Vaikka siitä sen jälkeen ennen yliopistoa ehti tulla Merikosken yhteislyseo, se puhekielessä pysyi "Keskikouluna", talo nimittäin. Triviaalikouluksi sitä ei ollut koskaan kutsuttu. M.o.t. Kunnioittavasti kumartaen.

TRIVIAALIKOULUN tiloissa maantieteen laitos ei aloittanut, mikä nyt jälleen kerran tulokoon todetuksi. Ei voi sanoa edes nk. Triviaalikoulun, koska taloa ei ollut kutsuttu triviaalikouluksi. Yliopiston aloittaessa tai oikeastaan aloitettua sattui vain sellainen työtapaturma, että nimitys triviaalikoulu (n. talo) pääsi erääseen arvovaltaiseen yliopiston julkaisuun.

PENTTI KAITERA oli yliopiston ensimmäinen rehtori, niin kuin muistavat kaikki, jotka jotain muistavat. Kaiteran johdolla (ellei suorastaan omin käsin) toimitettiin kuva-albumi Oulun yliopiston ensimmäisistä ikimuitettavista avajaisista sinä 3:nä lokakuuta a.D. 1959. Sen albumin tekstiin kirjoitettiin, että yliopisto aloitti "triviaalikoulun talossa". Yliopisto tarkoittaa, että minkä se opettaa, se oppina kestäköön. (Vaikka toki yliopisto uutta tietoa etsii!)

SITKEÄSTI on pitänyt pintansa väärinkäsitys, että yliopiston käyttöönsä saama rakennus olisi ollut entinen triviaalikoulu. Vahinko, nimittäin se, että näin ei ole, sillä akate-

miseen sanankäyttöön sana triviaalikoulu hyvin sopisi. Mutta eiköhän siihen sovi aivan yhtä hyvin sana lyseo!

OULUN vanha lyseotalo Pokkitörmällä on entinen triviaalikoulun talo. Se valmistui 1831 Oulun silloisen triviaalikoulun käyttöön. Siinä talossa nimi triviaalikoulu kuitenkin muuttui yläalkeiskouluksi, virallisesti Högre elementraskolan i Uleåborg. Tapahtui 1842. Vuoden 1830 jälkeen ei muuten triviaalikoululaisiakaan enää ollut kelpuutettu Turun akatemiaan, eikä kelpuutettu myöskään yläalkeiskoululaisia.

UONNA 1863 koulun opetuksen sisältö ja nimi muuttuivat. Kouluun lisättiin 3 luokkaa, minkä jälkeen se oli Elementarläroverket i Uleåborg, alkeisoppilaitos, alkeisopisto, josta pääsi yliopistoon. V. 1873 tuli uusi lukuohjelma, jonka myötä koulumme 15. 5. 1874 alkaen oli Sjuklassiga Lyceet i Uleåborg, 7-luokkainen ruotsalainen klassillinen lyseo. Koulun kielestä käytiin kiivas taistelu, mutta kouluylihallitus oli itsepintainen. Tästä seurasi, että suomenmieliset perustivat

MITTAKAAVA on nimeltään Oulun luultavasti nuorin lehti, jonka julkaisijayhteisö näyttää olevan Oulun yliopiston maantieteen opiskelijat. Pujauti postiluukusta iltana muutamana. Tämä Oulu on kyllä sellainen lehtikaupunki, että alta pois!

ETUSIVUA somistaa tuttu kuva, jonka alla sanat: Yliopiston vanhin laitos. Kuva esittää vanhaa tuttua, professori Uno Varjoa. Ei hän nyt sentään mikään laitos ole, tuskin laitostunutkaan, mutta on kyllä Oulun yliopiston virkaiässä vanhin professori.

LEIKKI sikseen. Muistan hyvin professori Varjon ilmestymisen Oulun katukuvaan. Hänestä voisi melkein sanoa, että ei ole itse mikään varjo vain, mutta on kyllä heittänyt varjon yhden ja toisen asian ylle, minkä tässä pyydän ystävällisesti käsittämään myönteisesti.

LIKKUVA mies, joka teki maallikollekin selväksi, mikä ero on maantieteen ja maantiedon välillä. Se siitä!

□ □ □

TOSIAAN maantieteen laitos siis on yliopistomme vanhin laitos. Viime keväänä yliopisto vietti 25-vuotisjuhlaansa, mikä laskettiin siitä päivästä, jolloin tuli kuluneeksi neljännesvuosisata siitä, kun annettiin laki Oulun yliopistosta. Syksyn 1959 tullen aloitti yliopiston keskushallinto kanslioineen ja maantieteen laitos Aleksanterinkatu 6:ssa. Näin Varjo ja Mittakaava.